

[Hlavní stránka](#)

Kde roste galská růže - hora Boreč

Tajemný Boreč, nevysvětlitelný a záhadný, z jehož vrcholu vystupovaly páry již v době, kdy po jeho úpatí údajně vystupovala kněžna Libuše a přijímala poselství od bohů.

*V mém sadu růží slavík přebývá,
v těch růžích našel nejmilejší kout.*

*Žádnou z těch růží nesmím utrhnout –
hned sadem letí píseň tesklivá. Háfíz*

NEVYSVĚTLITELNÉ VĚCI budily odedávna pozornost. Vzbuzovaly strach či zvědavost, podle toho, kdo se s nimi setkal. Cíl tohoto zajímavého výletu budil obojí. Abych byl úplně přesný a vzal v úvahu i vyprávění o poselství Libušině, tak kdysi dávno budil i posvátnou hrůzu. To v době, kdy zmíněné poselstvo musilo klusat kolem kopce, na jehož straně si troufla jen kněžna a lid. Ten ji zdola s úzkostí pozoroval, ona zahalena parami přijímá od bohů mystická poselství. Bohové však na kopec sestupovali jen tehdy, když českému lidu hrozil hlad; jen při velkých mrazech bylo vidět nad vrcholem sloup páry, znamení jejich přítomnosti. Tehdy vždycky bylo nebezpečí, že pomrzne zvěř i ozimy a že uschnou jabloně, hrušky a švestky, které se v tomto kraji odedávna pěstovaly.

Abych se však vrátil k tomu strachu — „uvidíte, že to jednou vybuchne,“ — a potom k té zvědavosti, neboť „to“ stále nevybuchovalo.

Lidé se pomalu přibližovali k tajemnému vrcholu kopce Boreče.

Na počátku 19. století již ztratili strach úplně a v souhlase s tehdejšími vědomostmi (a nedostatečným průzkumem) nejprve usoudili, že vzhledem, k teplotě unikajících par jde o mofety. Jenom o málo později zase vycházeli z faktu, že České středohoří je tvořeno převážně vrchy typicky sopečného původu a domnívali se, že jsou to fumaroly. Což obojí v různých publikacích přežilo až dodnes.

Boreč se zdvíhá z roviny při jižním úpatí Českého středohoří do nadmořské výšky 440 m. V létě, při běžné prohlídce je to kopec jako každý jiný. Avšak v zimě, kdy klesnou teploty hluboko pod nulu, vychází z jeho vrcholu pára, jako by to byla sopka, chystající se znovu k životu. Anebo, chcete-li, jako by se opět vraceli bohové z doby, kdy Libuše zakládala dynastii Přemyslovců.

Dodnes zůstal horou plnou tajemství.

Stoupáme-li na vrchol, spatříme náhle uprostřed hlubokého sněhu cestičku ze zeleného mechu, tam druhou, třetí. Na vrcholu, kolem dvou velkých průduchů, není sníh nikdy. Rostliny v okruhu jednoho metru odpočívají pod vysokou, bílou pokrývkou, stejnou jako v celém širokém okolí, ale tady rostou mechy a lišejníky, kromě jiných i *Targionia hypophylla* (pozůstatek z doby třetihorní). Mezi nimi lezou bezstarostně berušky, broučci, želvušky, vyskytují se tu četné druhy měkkýšů a do jeskyněk se stahují hlodavci. I uprostřed nejtuzší zimy, kdy teploty klesají na minus 20 — 25 °C, tu můžeme spatřit kvetoucí sedmikrásky. Teplý vzduch, vyvěrající z hloubi znělcového masívu rychlostí 5 m za vteřinu, neklesne nikdy, i když kolem panuje sebevětší mráz, pod 10° nad nulou. Kolik dětských slziček by neskanulo z důvěřivých očí, kdyby byl Jan Karafiát umístil děj svých Broučků na vrcholek Boreče. Tady by vydrželi, na jaře by pod jalovcem nemuselo kvést dvanáct chudobiček „devět bělounkých jako mléko a tři s krajíčkem jako krev červeným,“ a děti by ten večer neusínaly se smutkem v srdcích.

Tento úkaz nebyl dosud spolehlivě vysvětlen. Chemický rozbor exhalací bezpečně prokázal, že neobsahují kysličník ani siřičitý, ani uhličitý, ba ani sirovočník, které jsou nikdy nechybějící složkou plynů, vyvěrajících ze sopek. Nemohou to tedy být mofety stejně jako fumaroly. Nejdále pokročily výzkumy studentů tamní střední průmyslové školy, kteří pod vedením profesora Vladimíra Jíry prováděli dobrovolně a systematicky výzkum po několik let.

Boreč není totiž ani na jaře a v létě zcela bez zajímavostí. Podobné průduchy, jaké jsou na vrcholu, jsou i na jeho úpatí. A ty jsou zase v době, kdy okolní teplota prudce stoupne ke dvaceti stupňům nad nulou, zataraseny ledovými krápníky. Není totiž pravdou, že i v létě vystupuje z kopce teplý vzduch, ale naopak. Teplý okolní vzduch je do vrcholových průduchů vsáván. O tom se lze přesvědčit opravdu vzácně jednoduchým pokusem. Rozrhat nad otvorem jemný papír a pak už se jen dívat, jak je vtahován do nitra tajemné hory.

Tento velice zajímavý přírodní jev si můžeme vysvětlit, odtud vyvěrají páry prostými fyzickými zákony. Hustota i váha jakéhokoliv plynu je závislá na teplotě. Teplejší vzduch je řidší, a tudíž i lehčí. Směr proudění závisí v tomto případě na teplotě vzduchu, uzavřeného v puklinách masívu kopce a na teplotě vnějšího vzduchu. V zimě, kdy klesá teplota vnějšího vzduchu, se vzduch uvnitř kopce stává lehčím a vyvěrá vrcholovými otvory ven. Na jeho místo je nasáván okolní vzduch otvory na úpatí. V letním období jsou poměry obrácené a nastává inverse. Relativně chladnější a tím i těžší vzduch uvnitř kopce klesá dolů a vyvěrá otvory na úpatí. Na jeho místo, jak jsme se přesvědčili naším pokusem, je nasáván vrcholovými otvory vzduch z vnějšku. Jeho teplota v bočních exhalacích klesá na jaře a v létě až na — 4 °C a u ústí se tvoří ledové krápníky až bloky ledu.

Relativní vlhkost exhalací se pohybuje v zimě i v létě mezi 98—100%. Vodní páry pocházejí zřejmě z prosakující povrchové vody, přičemž lze připustit i možnost přísávání vodní páry termálních vod v neznámé hloubce. Pro vyřešení problému by bylo nutno alespoň řádově vypočítat množství vody, která z kopce unikla celoročními exhalacemi a přibližné množství vodních srážek. V případě shody těchto dvou hodnot by bylo možno rozhodnout, že máme případ povrchové vody. V opačném případě by bylo nutno připustit vliv termálních vod.

V každém případě stojí Boreč za návštěvu. Ovšem, ne za takovou, při níž návštěvníci, ať ze zvědavosti či neznalosti (což je obojí řečeno neobyčejně ohleduplně) odlamují kousky skal v jamách a snaží se objevit zdroj tepla. Mohu je ujistit, že ani kamna, ani ústřední topení v kopci není. Žádný „vědecký objev“ tedy na místě tímto způsobem neudělají, jenom zbytečně ničí svéráznou vegetaci.

Jak jsem však již podotkl, zcela beze zbytku úkaz vysvětlen není. Až tedy budete stoupat na vrchol, rozhlížejte se pozorně kolem. Vzpomeňte si na mexického rolníka Dionisia Polida, který nedaleko svého obydlí obdělával pole. Již několik dní pozoroval, že půda je místy kromě pluhu zbrázděna i uzounkými puklinami, z kterých občas vystupovaly tenké proužky vlažného dýmu. Dionisius nebyl zvědavý a pro strach měl uděláno, proto prasklinky zasypával úrodnou prstí a po skončené práci se hrdě rozhlédl. Dlouho se však tímto pohledem nekoval, protože se z hloubi země ozvalo výhrůžné zadunění. Vzal nohy na ramena a na místě jeho pole se zrodila sopka Paricutin. Není to středověká legenda, stalo se to v roce 1943.

Až tedy budete stoupat na vrchol, rozhlížejte se. Sopečná činnost vám nehrozí, ale na jeho travnatých svazích roste galská růže. Doufám, že ji nikdo z návštěvníků nebude rovněž trhat, i když by se nad kopcem žádná tesklivá píseň nerozletěla.

Vysvětlivky

Exhalace — výrony plynů a par.

Fumaroly — typ sopečných exhalací, výrony horkých par a plynů (hlavně sirovodíku a kyslíčnicku uhličitého) v době, kdy je sopka ještě činná. *Galská rule* — naše planá růže. Jejím křížením s čajovkou vznikla otužilá skupina růží nyní nejčastěji pěstovaných, tzv. čajohybridů.

Mofetty — typ postvulkanických exhalací, tvořených suchým kyslíčnickem uhličitým, obvykle teplým (Psí jeskyně u Neapole, Rokle smrti v Yellowstone National Parku v USA, Údolí mrtvých na Jávě, Zbrašovské aragonitové jeskyně u Hranic).

Znělec, fonolit — výlevná hornina vyznačující se deskovitou odlučností, většinou má barvu zelenošedou; u nás je nejvíce rozšířen v Českém středohoří (Bořeň u Bíliny, Milešovka, Bezděz).

Želvušky, Tardigrada — mají drobnohledné, vejčité tělo se čtyřmi páry kratičkových nožek; žijí v mechu, zemi a v okapových rourách.

Háfíz - perský básník.

Kde najdete

Souřadnice GPS:

- [50°30'50.833"N, 13°59'18.806"E \(Seznam\)](#)
- [50°30'50.833"N, 13°59'18.806"E \(Google\)](#)

Zobrazeno: 35 x

From:

<https://cesty.in/> - Cestovatelské stránky

Permanent link:

https://cesty.in/kde_roste_galska_ruze_-_hora_borec

Last update: **2024/05/30 18:50**

